

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Навчально-науковий інститут біології, хімії та біоресурсів

(назва інституту/факультету)

Кафедра біохімії та біотехнології

(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор навчально-наукового
інституту біології, хімії та біоресурсів
професор Руслан БЕСПАЛЬКО

“ 9 ” 08 , 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНО-АСИСТЕНТСЬКА ПРАКТИКА

обов'язкова

Освітньо-професійна програма Біохімія та лабораторна діагностика

(назва програми)

Спеціальність 091 Біологія та біохімія

(вказати: код, назва)

Галузь знань 09 Біологія

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Навчально-науковий інститут біології, хімії та біоресурсів

Мова навчання українська

Чернівці, 2024 рік

Робоча програма практики Навчально-асистентська практика складена відповідно до освітньо-професійної програми Біохімія та лабораторна діагностика підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 091 Біологія та біохімія, галузі знань 09 Біологія, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 4 від «_24_» _04_ 2023 року).

Розробники:

Копильчук Г.П. – д.б.н., професор кафедри біохімії та біотехнології

Волощук О.М. – к.б.н., доцент кафедри біохімії та біотехнології

Викладачі:

Копильчук Г.П. – д.б.н., професор кафедри біохімії та біотехнології

Погоджено із гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри **біохімії та біотехнології**

Протокол від “_9_” _____08_____ 2024 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Копильчук Г.П.

(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою навчально-наукового інституту біології, хімії та біоресурсів

Протокол від “_9_” _____08_____ 2024 року № 1

Голова методичної ради ННІБХБ

(підпис)

(Москалик Г.Г.)

(прізвище та ініціали)

© Копильчук Г.П., 2024 р.

© Волощук О.М., 2024 р.

Анотація дисципліни

Навчально-асистентська практика є обов'язковим етапом практичної підготовки магістрантів і проводиться під час другого року навчання.

На навчально-асистентську практику відводиться 180 годин (6 кредитів ECTS) у 11 семестрі. Базою для навчально-асистентської практики є кафедра біохімії та біотехнології навчально-наукового інституту біології, хімії та біоресурсів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Навчально-асистентська практика для здобувачів освітнього рівня магістр для студентів ОП Біохімія та лабораторна діагностика організована згідно з «Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 31.08.20 р., що розроблене відповідно до Закону України «Про освіту» № 2145 – VIII від 05.09.2017 р., Закону України «Про вищу освіту» № 1556 – VII від 01.07.2014 р., положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 (зі змінами), листів Міністерства освіти і науки України від 07.02.09 р. 1/9-93 «Про практичну підготовку студентів», рекомендацій про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, розроблених Державною науковою установою «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» у 2013 році.

Навчально-асистентська практика студентів спрямована на формування практичних навичок і вмінь, фахової компетентності та практичного досвіду науково-педагогічної діяльності.

Мета навчально-асистентської практики: набуття практикантами фахових компетентностей та навичок для подальшої викладацької діяльності в середніх спеціальних закладах та закладах вищої освіти. Проходження практики дозволить сформувати у студентів уявлення про особливості організації навчально-виховного процесу, його наукового та навчально-методичного забезпечення; формування вміння вирішувати конкретні методичні завдання; формування в студентів магістратури усвідомлення необхідності систематичного поновлення і творчого застосування теоретичних знань і практичних навичок; розвиток педагогічних компетенцій.

Завдання практики:

1. Ознайомлення студентів з навчально-методичною та науковою роботою викладача; розвиток професійних умінь педагогічної діяльності викладача шляхом залучення магістрів до виконання різних форм навчально-виховної роботи у ЗВО; ознайомлення з сучасними методиками викладання дисциплін фахового спрямування, вивчення педагогічного досвіду викладачів закладів вищої освіти.

2. Формування умінь щодо планування та організації навчально-методичної роботи викладача (у межах окремого заняття, теми, курсу); формування системи знань про структуру і зміст навчальних програм; формування навичок творчого педагогічного пошуку та дослідницького

підходу до викладацької діяльності; формування власної педагогічної позиції щодо процесу виховання студентської молоді.

3. Формування готовності магістрів до здійснення соціально-виховної роботи зі студентами та студентськими групами; виховання у магістрів морально-етичних якостей викладача, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті; розвиток інтересу до практичної викладацької діяльності та забезпечення профорієнтаційної роботи серед потенційних абітурієнтів.

Пререквізити. Ефективність засвоєння програми практики підвищує вивчення наступних дисциплін: “Професійна та корпоративна етика”, “Методологія та організація наукових досліджень в галузі біології”.

Результати навчання

У результаті навчання у здобувачів формуються такі компетентності:

ЗК02. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК08. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

СК01. Здатність користуватися новітніми досягненнями біології, необхідними для професійної, дослідницької та/або інноваційної діяльності.

СК06. Здатність прогнозувати напрямки розвитку сучасної біології на основі загального аналізу розвитку науки і технологій.

СК10. Здатність використовувати результати наукового пошуку в практичній діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН2. Використовувати бібліотеки, інформаційні бази даних, інтернет ресурси для пошуку необхідної інформації.

ПРН3. Здійснювати злагоджену роботу на результат у колективі з урахуванням суспільних, державних і виробничих інтересів.

ПРН4. Розв’язувати складні задачі в галузі біології, генерувати та оцінювати ідеї.

ПРН5. Аналізувати та оцінювати вплив досягнень біології на розвиток суспільства.

ПРН8. Застосовувати під час проведення досліджень знання особливостей розвитку сучасної біологічної науки, основні методологічні принципи наукового дослідження, методологічний і методичний інструментарій проведення наукових досліджень за спеціалізацією.

ПРН14. Дотримуватись норм академічної доброчесності під час навчання та провадження наукової діяльності, знати основні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності.

ПРН15. Уміти самостійно планувати і виконувати інноваційне завдання та формулювати висновки за його результатами.

Студенти повинні **знати**: основні завдання та проблеми методики навчання біології у педагогічній теорії і практиці вищої школи; сутність

процесів навчання й виховання, їхні психолого-педагогічні основи; найважливіші закономірності процесу формування біологічних знань; особливості навчально-методичної та наукової діяльності викладача та вимоги до ведення ним основної документації; шляхи вдосконалення майстерності викладача й способи самовдосконалення; методи формування навичок самостійної роботи й розвиток творчих здібностей і логічного мислення студентів; структуру, зміст, головні завдання та методичні особливості вивчення тих дисциплін, з яких магістри проводять навчальні заняття; теоретичні та методичні основи використання принципів, методів, засобів та форм організації навчання у процесі вивчення біології у вищій школі.

За результатами проходження практики студенти повинні **вміти**: застосовувати на практиці теоретичні знання, одержані в університеті; використовувати досвід навчально-виховної діяльності викладачів при проведенні різних форм роботи зі студентами; планувати навчальні заняття відповідно до навчального плану закладу; самостійно розробляти методичні варіанти організаційних форм навчально-виховної роботи зі студентами (лекцій, семінарських і практичних занять, консультацій, індивідуальної та самостійної роботи), а також проводити заняття, використовуючи традиційні та інноваційні технології; проявляти творчість при виконанні функцій куратора; вміти обґрунтовувати сукупність дидактичних умов, які сприяють ефективному вивченню біології у ЗВО; аналізувати навчальну й учбово-методичну літературу й використовувати її для побудови власного викладу програмного матеріалу; організовувати навчальну діяльність студентів, управляти нею й оцінювати її результати; розвивати інтереси студентів і мотивацію навчання, формувати й підтримувати зворотний зв'язок.

Зміст практики

Навчально-асистентська практика (180 год, 6 кредитів) проводиться у 11 семестрі впродовж 4 тижнів на кафедрі біохімії та біотехнології навчально-наукового інституту біології, хімії та біоресурсів.

Навчально-асистентська практика є складовою частиною навчально-виховного процесу підготовки магістра, що забезпечує поєднання теоретичної підготовки майбутніх викладачів з їх практичною діяльністю, сприяє формуванню творчого ставлення до праці викладача ЗВО, визначає ступінь професійної здатності та наділяє магістрантів досвідом майбутньої професійної діяльності.

Етапи практики

Період практики поділяється на такі етапи:

І. Підготовчий (тривалість –15 год (0,5 кредити)) передбачає:

1. Зустріч керівника практики з магістрантами та ознайомлення їх зі змістом і завданнями практики; розподіл часу для відвідування занять з навчальних дисциплін (пасивна практика) та проведення магістрантами лабораторно-практичних занять; розподіл академгруп для виконання обов'язків куратора.

2. Ознайомлення з нормативною документацією, навчальними планами, силабусами та робочими програмами курсів, з яких заплановано проведення ними занять впродовж практики; індивідуальними планами викладачів та дидактико-методичним забезпеченням навчальних дисциплін; ознайомлення з планом виховної роботи куратора академічної групи, за якою закріплений практикант.

3. Підбір науково-методичної літератури та інших інформаційних джерел, необхідних для організації навчально-виховного процесу під час практики.

4. Розробку індивідуального плану проходження практики на весь її період, графік проведення пробних і залікових занять; ознайомлення з вимогами до ведення документації та звітів практики.

II. *“Пасивна” практика* (тривалість – 30 годин (1 кредит):

1. Ознайомлення практикантів з різними методами навчання шляхом відвідування не менше 10 лекційних/лабораторно-практичних занять викладачів кафедри біохімії та біотехнології.

2. Формування навичок організації науково-дослідної роботи викладача: підходів до розробки планів-проспектів кваліфікаційних робіт студентів, консультування студентів щодо підбору методик і планування наукових робіт.

III. *Основний* (120 год (4 кредити):

Підготовка та проведення пробних (10 годин) та залікових (6 годин) лабораторно-практичних занять:

1. Опрацювання науково-методичної літератури та підготовка реактивів для конкретних лабораторних робіт.

2. Розробка розгорнутих конспектів, дидактичних матеріалів та презентацій для пробних і залікових занять.

3. Проведення практикантами навчальних занять згідно з їхнім індивідуальним планом.

4. Взаємовідвідування практикантами навчальних занять та участь у їх обговоренні.

5. Виконання обов'язків помічника академічного наставника груп. Підготовка та проведення практикантами виховного заходу в академгрупах (узгоджується з куратором);

6. Участь у науковій роботі кафедри, в позааудиторних заходах, що проводяться на кафедрі біохімії та біотехнології у період практики.

➤ Впродовж усього періоду практики магістранти ведуть щоденники практики.

➤ Керівник практики систематично надає методичну та організаційну допомогу магістрантам.

IV. *Підсумковий* (15 год (0,5 кредита)), що передбачає оформлення звітної документації та захист практики на засіданні кафедри.

1. Оформлення звіту, який передбачає підготовку методичних розробок:

а) плану-проспекту лабораторно-практичної роботи, завдання для самостійної роботи, для поточного контролю, тести, мультимедійні презентації тощо;

б) допоміжної інформації (наочних матеріалів: рисунків, схем тощо).

2. Підготовку індивідуального щоденника практики.

3. Захист практики на засіданні кафедри.

Підведення підсумків практики

Формою підсумкового контролю є захист практики на засіданні кафедри. Залік включає суму балів за оцінку роботи студентів впродовж практики (максимум 60 балів), оцінювання звітної документації (10 балів) та бали, отримані за захист практики (30 балів).

Звітна документація

Після закінчення практики магістр-практикант подає на кафедру наступні документи:

1. Щоденник практики.

2. Індивідуальний план роботи студента-практиканта з відмітками про виконання кожного виду роботи та оцінкою за підписом викладача та керівника практика.

3. Плани-проспекти проведених занять.

4. Комплекти дидактичних матеріалів до проведених занять (тестові завдання, презентації, відео-матеріали тощо).

5. План виховного заходу.

6. Звіт щодо виконання індивідуального плану роботи практиканта.

Вимоги до оформлення звіту:

1. Обсяг звіту складає не менше 10 сторінок А-4. До загального обсягу входять титульна сторінка, індивідуальний план, основна частина, список використаних джерел та додатки.

2. Текст набирається на аркушах паперу стандартного формату А-4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кегль 14, через 1,5 інтервали з дотриманням таких розмірів полів: верхнього і нижнього – 20 мм, лівого – 30 мм, правого – 15 мм.

3. Заголовки розділів виконують великими літерами, симетрично до тексту, наприклад: ЗМІСТ, ОСНОВНА ЧАСТИНА, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ. Крапку в кінці заголовку не ставлять.

4. Список використаної літератури оформляється відповідно до чинних стандартів.

Критерії оцінювання практики

Оцінка «*відмінно*» – всі завдання навчально-асистентської практики виконано в повному обсязі, магістр має відповідну базу знань з фахових дисциплін.

Він самостійно і творчо розробляє методичні варіанти проведення семінарських, практичних і лабораторних занять. Поєднує традиційні та інноваційні технології навчання. Аналізує навчальну інформацію, виділяючи найважливіші поняття та закономірності. На основі застосування найважливіших принципів навчання досягає глибокого засвоєння суті навчального матеріалу студентами. Забезпечує розвиток їх умінь застосовувати знання на практиці. Має необхідні навички використання технічних засобів навчання. Продемонстрована активність та ініціативність у підготовці та проведенні виховних заходів у ЗВО. Об'єктивно оцінює знання студентів. Вміє робити аналіз навчальних занять (інших магістрів та самоаналіз власних занять). Звіт подано у встановлений термін, містить всю необхідну звітну документацію.

Оцінка **«добре»** – завдання, передбачені програмою практики виконані правильно, але недостатньо повно; магістр має достатню базу знань з біологічних дисциплін. Він вміє самостійно розробляти конспекти практичних та лабораторних занять. Забезпечує науковий рівень навчання та належне виховання студентів. У процесі діяльності поєднує різні форми, методи та прийоми роботи зі студентами. Оптимально використовує наочні та технічні засоби навчання. Проте магістр не проявляє ініціативи та творчого підходу у навчально-виховній діяльності зі студентами. Звітна документація оформлена згідно вимог.

Оцінка **«задовільно»** – завдання практики виконано не в повному обсязі. Студент не в змозі самостійно розробити конспект залікового практичного і лабораторного заняття. При їх проведенні відчутні певні прогалини у знаннях, що пов'язано з недостатньою підготовкою до занять. Виховний захід не проведений. Звітна документація оформлена з помилками.

Оцінка **«незадовільно»** – без поважних причин не виконав основних завдань, передбачених програмою практики. Звітна документація оформлена з помилками або не оформлена.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
зараховано	A (90-100)	відмінно
зараховано	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
зараховано	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
не зараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим

		самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання
--	--	---

У разі запровадження надзвичайної ситуації навчально-асистентська практика проводиться у **дистанційному** режимі:

- програма практики, етапи її проведення, відомості про звітну документацію та форму проведення звітності представлені на онлайн платформі Moodle;

- обговорення завдань практики, ознайомлення з програмною документацією здійснюється на онлайн зустрічах з використанням платформи Google Meet;

- консультації керівника практики щодо методології, форми, прийомів, технічного забезпечення заняття здійснюються на онлайн зустрічах з використанням платформи Google Meet;

- проведення практикантами семінарських, лабораторних, практичних занять, виховного заходу та їх обговорення здійснюється в режимі онлайн з використанням платформи Google Meet;

- обмін інформацією, файлами, презентаціями здійснюється через додаток Viber, Telegram;

- захист науково-дослідної практики здійснюється в онлайн режимі з використанням платформи Google Meet після представлення практикантами відповідних звітних документів (через електронну пошту).

Зарахування результатів неформальної освіти

Зарахування результатів неформальної освіти проводиться відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти у системі формальної освіти)», у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25 % балів, отриманих за результатами неформальної та / або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу <https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>

Політика академічної доброчесності

Питання плагіату та академічної доброчесності регламентуються ЗУ «Про вищу освіту» та локально-правовими актами ЗВО: Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravylyla-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>

Положення про виявлення та запобігання плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича

<https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>

та Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

Рекомендована література

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підруч. за модульно-рейтинговою системою навч. для студ. магістратури : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / С.С. Вітвицька; М-во освіти і науки України, Житомирський держ. ун-т ім. І.Франка. К. : Центр навч. л-ри, 2006. 384 с.
2. Кобаль В.І. Методика викладання у вищій школі : навчально-методичний посібник. Мукачево : Вид-во МДУ, 2016. 203 с.
3. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник/ О.В. Малихін, І. Г. Павленко, О.О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. Київ: КНТ, 2014. 262 с.
4. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. К. : «Академвидав», 2014. 456 с.

Додаткова

1. Алексєєнко Т. А. Управління якістю підготовки фахівців в університеті в контексті Болонського процесу. Педагогічний процес: теорія і практика : зб. наук. праць. К., 2004. Вип. 1. С. 7-18.
2. Артемова, Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навч.-метод. посіб. для викл., аспір., студ. Магістр. К. : Кондор, 2008. 272 с.
3. Васянович Г. П. Педагогічна етика : Навч. посіб. К. : «Академвидав», 2011. 248 с.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. К. : «Академвидав», 2012. 352 с.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://www.osvita.ua/legislation/law/2231/>
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://www.osvita.ua/legislation/law/2235/>
3. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://ocvita.in.ua/index.php?option>